

ומפרכים קטניות, ביום טוב.

והסיבה לכך, כי המלילה והפריכה אינה דישה כדרכה, ומדין תורה אפילו בשבת לא נאסרו המלאכות אלא כשהם כדרכן, אבל שלא כדרכן, אסורות הן מדברי חכמים בלבד, וביום טוב לא גזרו.

אמנם בסוף דף י"ג בגמרא ביארו, שגם המלילה לא תעשה כדרך שמוללים בחול, אלא בשנינו. לדברי אביי משמו של רב יוסף, מולל על ידי אגודל ואצבע אחת בלבד. ולדברי רב אויא משמו של רב יוסף, יכול למלול אף על ידי אגודל ושתי אצבעות. ולדברי רבא, יכול למלול אף על ידי אגודל וכל האצבעות.

והנה המולל מלילות ביום טוב לאכילה, על כרחו נצרך הוא להפריש ביום טוב תרומות ומעשרות ממה שמולל, שכן אין רגילים לעשר תבואה בעודה שבולים, ולא הפרישו ממנה עד עתה.

ומתוך כך שאמר רבא, שמוללים ביום טוב לאכילה, למדנו שכשמוללים ביום טוב, גם מפרישים תרומות ומעשרות ביום טוב, [לדעת רבי בדף י"ג בכל אופן צריך להפריש תרומות ומעשרות ממלילות. ולדעת רבי יוסי ברבי יהודה, רק כשמתחילה היו השבולים עומדות לעשות מהן עיסה].

ומה ששנינו במשנתנו, שאין הפרשת תרומות ומעשרות ביום טוב, הכוונה שעל פי רוב אין הפרשת תרומות ומעשרות ביום טוב.^א

ברירת מלילות בשבת ויום טוב

נתבאר, שהמלילה, שהיא דישה שלא כדרכה, אסורה חכמים בשבת.

ואף אם כבר מלל קודם השבת, ועתה הקש המלול והפרוך רק מעורב בגריסים, ובא להפריד בין הפסולת לאוכל, לא יעשה כן בשבת בכלים המיועדים לכך כקנון^ב ותמחוי.

אבל רשאי לעשות זאת שלא כדרך הרגילה, על שנותן הכל בידו, ומנפח בה להפריח את הקש. ובתחילת דף י"ד בגמרא נחלקו בדבר זה. לדברי רב אדא בר אהבה, לא יתן

^א ברוב תרומות קאמר, שישנן על ידי דישה ומרוח, והן מערב יום טוב. [רש"י].

^ב כלי הוא, ראשו אחד רחב והשני עשוי כעין מרזב קצר, ונותן הקטניות בתוך הרחב ומנענע, והאוכל מתגלגל דרך המרזב, והפסולת נשאר בכלי. [רש"י].